

col·laboracions

Anecdolari alcoverenc

PAU DE LA MITXULLA

Junt amb Martí de Fumeres i Joan dels Trons fou un dels últims a Alcover que portaven aquella barretina de color morat, ampla i fonda, el sobrant de la qual plegaven damunt del cap. El Pau ja era o semblava vell, i mirant-lo, jo que llavors era petit, em venien ganes de riure; tenia la punta del nas rodona, un xic alçada, pòmuls sortidets, ulls riallers i quatre pèls a la cara.

Era una tarda al Cercle d'Amics; ell i els tertulians que compartien la mateixa taula del cafè, dicuien i exposaven les pròpies i segures solucions als eterns problemes econòmics i socials que són causa i efecte dels preus massa alts.

- I per què són tan alts? –digué un dels tertulians –si ningú des d'ara, no comprès res més que el necessari per no morir-se, els preus baixarien, i tant si baixarien ben aviat!

- El mal és –replicà el segon– que tot ho compliquen, i a quin preu! Els nostres avis tenien més seny. Mireu, per encendre la pipa en tenien prou amb un trosset de pedra foguera, un altre trosset de ferro i un altre de ble tou i gruixut. Amb el ferro rascaven la pedra i saltava una espurna i amb una bufadeta ja tenien foc a la pipa; però, i ara què? He vist uns senyors de *Bracelona* que porten una capseta de llauna que té un botonet al costat de dalt. Agafada amb la mà, pitgen el botonet amb el dit gros, s'aixeca la tapa i surt un flam de dins! Són coses del Dimoni! Com una capseta de llauna pot guardar flama dins? Jo ho he vist! És clar, el preu d'aquests estris vola per dalt dels núvols! I què direm del vi? Que és la beguda més sana del món, i tanmateix ens porten unes begudes *axòtiques* de més enllà de *Mèrica*, que et cremen les entranyes i et costen un ronyó o dos.

- Tinc la teulada del mas –replicà el tercer– que aguanta l'aigua com un porgador; però mentre el preu de les teules sigui més alt que la teulada, no hi faré pas res! Mireu, el gitano Paio Ros, que per un ruc em demanava més del que valia el cavall del General Prim, ara insisteix que hi vagi, que ens entendrem, que em farà un preu més baix que la terra sota els peus.

-Molt bé, veieu? –replicà el Pau–. Al gra, al gra, sense les andròmines dels polítics que tot ho emboliquen! Jo espero que baixi el preu de la fusta per fer-me la caixa de Morts!

PERET DE FELIU (Pere Feliu i Català)

Era fill de ca Feliu, el gros flequer que tenia fama de fer bon pa i continuà la professió del pare a la mateixa casa situada no sé ben bé si a l'extrem d'un carrer o al començament del que en diuen una plaça.

El Peret era grosset de mena si bé no tant com son pare, però era alegre i amic de les bones rialles. El seu pare freqüentava els Amics, pel mig cafè amb els tertulians.

Un dia, ja a la taula amb els companys, s'adonà que no portava el paquet del tirànic tabac. Al cap d'una estona, per algú motiu hi vingué el Peret, que encara era jove. El seu pare, aprofitant l'avinentesa per aclarir on havia anat el paquet, li preguntà:

- "Peret, que m'has pres el tabac que tenia a la brusa?" I ell, volent fer l'home li va respondre amb una certa modulació:

- "Sí, perquè quan n'hi ha pel Campo, n'hi ha pel Santo." El seu pare, que estava un xic cremat perquè no podia cremar el que ja havia cremat son fill, sentí en la resposta un to de mofa que l'ofenia davant dels contertulians, i tot d'una li plantà la manassa a la galta, increpant-lo:

- "Un altre dia, animal, fuma i calla."

Passaren anys, i el Pere, que ja era pare, volent espavilar un fill seu que ja era granadet i no fumava, el sermonejà traient-li mèrits i, a fi que reaccionés positivament, li improvisà aquesta sentència:

- "Tu no faràs mai res de bo, ja que ets molt menys que els fems, perquè els fems fumen i tu no."

El Peret, ensenyat pel seu oncle, el mestre Joaquim Català, tocava bé el piano. Hi passava tantes hores, que parlant dels estudiants d'ara –sempre allò d'abans sembla millor– que només estudien quan senten com els rucs darrera seu l'Arri! Arri! deia:

- "Quina diferència ara! A mi, els pares em cridaven: Ja n'hi ha prou, Peret, deixa tranquil el piano! " Per això el Peret prosperà conscient que aquest art és tan difícil que ningú no el sap tot. I força conseqüent, un dia, a uns que el lloaven com a pianista, els respongué amb to airat:

- "Mireu, mireu, ni jo ni cap dels de per aquí, encara no sabem ni asseure'ns al piano"! Potser exagerava, però ben mirat, el tamburet és el complement del cul del pianista; per això cal saber asseure'shi.

LA MORT DE LLUÍS CESARI I LA DEL SEU PARE

Quan la guera civil cremava amb violència un dia de l'any 1939 al vespre, vaig saber que l'amic Lluís Cesari estava molt malalt. Per prevenció dels bombardeigs el poble estava tota la nit a les fosques, i vaig córrer a casa seva al carrer Major. Allí, exhaust, amb un llumet i la companyia de sa mare va respondre a la meua veu:

- "Ja ho veus, amic ... m'estic acabant ... quasi que ho desitjo ..."

Un col·lapse seguia l'altre, esvaniments seguits, la mort anava guanyant terreny i els moments de vida s'escursaven. Es refé:

- "Acabo d'experimentar una sensació estranya, estava entre la vida i la mort ... com t'ho explicaré ... ho voldria escriure ..."

En veure'l tan cansat, em vaig avançar:

- "No et preocupis, Lluís, jo ho escriuré".

Un altre col·lapse, pèrdua de coneixement ... No sé a quina hora de la nit vaig deixar-lo amb la seva mare. L'endemà vaig saber que aquella nit tan fosca fou la seva última nit, perquè l'últim dia de sol ja feia temps que l'havia viscut. Li vaig prometre que jo ho escriuria i compleixo seixanta anys després. He escrit el que em va dir i no les seves sensacions que només podria revelar-les qui, tenint les urpes de la mort ben clavades, se'n hagués escapat. Cal mossegar el peduncle de la carxofa per sentir-ne l'amargor.

S'acabà la guerra. Lluís havia establert un servei de diaris i algún llibre. A la primera nit de l'entrada de les tropes Nacionales, que quasi eren només moros, hom va fer un saqueig i un escampall inimaginables a les cases de certes persones "indiferentes". A Lluís no li deixaren res sencer: Llibres, papers, llibretes ... tot esquinsat, aixafat, trepitjat per terra. Quant d'esforç perdut després de perdre-hi la vida!

Un dia hi vaig veure el seu pare, que residia a Barcelona, remenant i triant papers. Desolat per la mort del fill i per la destroça que li havien fet per odi, em va dir balbucejant:

- "No m'interessa res de tot això, només vull trobar el document del nínxol del meu fill".

No sé si el va trobar. Va marxar a Barcelona aprofitant l'anada d'un camió, i pel camí, no sabem si per un brusc viratge, va caure fora del camió de cap contra una pedra i hi va deixar la vida.

"Només m'interessa el nínxol", va dir, com si presentís que aniria, no a Barcelona, sinó a l'altre món, al costat del fill.

SALVADOR GUMÀ